

**Předporada pro diskusi s Holanďany**

- ◆ bytový seminář, česky, vznik: 9. 1. 1989
- ◆ private seminar, Czech, origin: 9. 1. 1989

## Předporada pro diskusi s Holanďany [1989]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (s1\_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: A to je to, že my trpíme nevinně za katolickou církev, aniž by nás stát omylem, ve kterém se vlastně plete, považoval za totéž, na nás se dívá stejně jako na katolickou církev. A to, že nás stát podezřívá – u katolické církve to označil jako oprávněné podezření, protože to je Vatikán, ta politika a tak dále – a my trpíme nevinně. Ten stát to vážně řekl, já jsem to přísambůh vyložil a vyprávěl hned tu neděli potom, pak jsem říkal: tohle já budu vyprávět ještě svým vnukům, dokud budu žít, protože větší sprostárnu jsem jindy neslyšel. To je jejich snaha narazit to na to, že většina evangelíků má starou zakořeněnou nechuť ke katolíkům a ráda to uslyší.

Jde o to, jestli ten hovor se má týkat takové aktuality pouze, čili nové synodní rady, nebo té staré synodní rady, nebo se mezi tím tak moc nerozlišovalo. Kdyby se mezi tím nerozlišovalo, tak to si budeme mít co povídat, takové ty hájkovské *theologie* včetně takového jeho návodu evangelickému lidu, jak se má chodit volit správně. Protože ty volby, jestli si vzpomínáte na ten jeho krásný dopis, to není jako někde v nějaké liberální zemi, nýbrž u nás je to takový jakýsi lidový plebiscit, kde se říká zásadní ano systému, ve kterém žijeme.

To je za všechny synodní rady, které vůbec vedení církve jako takové, a to už od roku 1948 nebo devět, kdy už se položily ty koleje falešně, ještě za vynikajícího příspěvní profesora Hromádky, kde se vytvořila taková představa vztahu mezi církví a státem jako mezi dvěma reprezentanty těch kolektivů. S tím, že jestliže k něčemu dochází, mají to obě vedení spolu vyřešit, přičemž to vedení církevní si musí být vědomo toho, že nehraje mocenskou úlohu, nýbrž služebnou, že má spíše naslouchat a spíše vyhovět. Bylo to různě křesťansky zdůvodňováno, že jsme tady pro službu, nejsme pro odboj, nejsme pro vzdor a tak dále. V podstatě všechny synodní rady pochodují v kruhu a teď by se muselo vyčísřit, v čem ten pochod v kruhu spočívá. Jednak jako základní omyl, *proton pseudos*, a potom z toho vyplývající menší omyly.

Jiný hlas: Jak byste považoval, jak byste to z toho právě... myslím, že to trefuje jednu z takových podstatných věcí?

Jiný hlas: Jednak synodní rada chce souhlas se státem a jednak církev zezdola v tom vyhovět neustále opouští ten princip *presbyterní* a chová se jako biskupská církev. Mně strašně vadí, že všechny projevy na našich synodech se nesou v duchu: nechte to na synodní radě, synodní rada se tím bude zabývat, bude to řešit, neřešme to tady, nechte to na jednání, které povede a tak dále. To je základní věc, v tomto státě jsme všichni totalitáři už z toho po těch čtyřiceti letech zblblí, že to nachází odezvu všude na synodu. Proč se tím zabývat, když je možné to nechat na nich.

Chtěl bych upozornit na jednu věc, že tato tendence je rozšířená, s tím, že vždycky znova jsou pokusy to prolomit. Teď v krátké době třeba chtěli volit Jakuba Brůžu za seniora nebo za konseniora, který na tuhle hru nepřistupoval, ovšem dopadlo to tak, že nedostal souhlas. Už se stalo i to, že když byl navržen na seniora, nedostal souhlas, tím to skončilo. Církev se maximálně zvedne k tomu, že něco takového navrhne, nedostane souhlas a tím to skončí. Nebo i to navržení těch, kteří se s tím nějak nepopasují, jako byl tenhle Zápotocký naposledy, a když se to prostě shora vetovalo, tak teď už byl maximální výkon, že ho volili za toho třetího člena a vlastně to stejně nakonec skončilo nikde. Takže většina církve to podporuje, i když neřekl bych celá církev, protože vždycky znova jsou v té církvi pokusy o demokratičtější nebo o to *presbyterní*, jak to má být.

Jiný hlas: Že to zřízení je *presbyterně-synodní*.

Jiný hlas: Nevím, tohle všechno vykládat takhle shora dolů. Zatímco spíše se akcentoval ten moment *presbyterní*, což bylo dáno také společenskou atmosférou a dobovým pozadím, tak po roce 1948 se akcentuje to centrálně-synodní, to centrální, přičemž i to centrální se už přizpůsobuje jako analogie k tomu centrálnímu politickému. To je rozhodující orgán a podřízené složky v podstatě jenom konzultují organizační věci.

Rozdělil bych to na dvě věci, na venek a dovnitř. Na venek to, že církev po roce 1948 ztratila elán odpovědnosti za veřejné záležitosti, podlehla strachu, dobovým stresům, takže i v tak velkých věcech, jako byly procesy, v podstatě neřekla žádné slovo, žádný z představitelů. Podobně jako v současnosti v různých obměnách, když se lidé vlácejí tiskem, například evangelický filosof Ladislav Hejdánek, katolický filosof Benda, Palouš a různí ti, vedení církve ani neví, že se to děje. Aspoň jsem zjistil, že se podivuje, že se něco takového děje, ačkoliv vláčení jmen tiskem je pro církev zásadní věc. Nejde jen o promluvu proti běžnému křivému svědectví, je to *casus confessionis*.

Za druhé, že vůbec církev za ta desetiletí nenabyla odvahy, aby se pokusila reformovat ten komunistický systém zevnitř, aby přispěla k nápravě věcí. Takové pokusy ani nebyly, spíše to bylo teologicky zdůvodňováno tak, že to je ta vrchnost, *Římanům 13*, a že vždycky tady stát byl a vždycky bude a vždycky bude muset být respektován. Pak se to projevuje v té vnitřní sféře jako neinformovanost sborů, že věci, kterými celý národ žije, se církevně nefiltrují a neventilují, až do těch správných věcí, že jsou jednotliví faráři suspendováni nebo vikáři a podobně. Situace těch vikářů je dosti obludná, poněvadž církevní tajemníci si s nimi dělají, co chtějí, vyhrožují jim, mají je v rukou, přitom nemají žádný punc k tomu, aby takhle mohli autoritativně rozhodovat. Do toho by pak spadalo přijetí toho základního církevního zákona, který byl přijat pasivně a nebyl zvážěn, a když byl poté ještě i kdyby byl brán tak, jak literně zní, tak ještě by to nebylo nejhorší, ale bylo povoleno, aby byl vykládán ve smyslu, který tomu neodpovídá, že až do sítě nelegálních, prolegálních pravomocí církevních tajemníků a podobných lidí, což s tím základním zákonem vůbec nesouvisí, to je zákon o zabezpečení církví. Nebyl nikde pokus veřejnej nebo vedení církve neartikulovalo nutnost vyjasnit si alespoň, co ten zákon znamená a co církev může vůbec, jak ho církev může *smíchat*, protože on naposledy teda synodní vystoupil vlastně s kritikou toho Hejdánka s návrhem právě té odluky, aby se začalo jednat o té odluce, protože když už takhle to bylo pokořeno, jsem teda tady slyšel... To je ten nejradikálnější krok, ale i kdybychom zůstali ještě u toho zákona, tak by bylo možné i na základě toho zákona samotného dokázat, že akce církevních tajemníků a různá taková náhlá rozhodnutí jsou nezákonná, že se o nic neopírají.

Jiný hlas: Já bych si teda mohl jenom krátkou poznámku, že jestli tady tohleto vlastně o čem teď mluvíme, že jsou takové obecné náhledy...

Jiný hlas: To se tak snadno jako takové zahřívací kolo. Že by se v samotném jednání třeba neměly asi rozdělit nějaké úkoly, že by si prostě každý připravil nějakou oblast, protože až budeme všichni mluvit o všem...

Hejdánek: K tomu snad dojdeme, no. No, a tak jako to taky můžeme, no. Mně se zdá zatím, co říkal Milan, se mi zdá, že by nebylo šťastné tady začít takhle daleko, tak archeologicky někde. To je nezajímavý. Jsou-li to nějakí pytlíci, tak prostě jsou celí Hus-Gorbáčova a ještě si tak vzpomínají na nějaké Brežněv, jo, tak jako že bylo. Já bych začal tímhle.

Jiný hlas: Já bych začal, promiň, co do archeologie, já bych právě, jestli někdo z vás starších si to pamatuje, začal bych nutně událostmi před dvaceti lety...

Hejdánek: Ano.

Jiný hlas: ...a to sice tím, jak se tehdy evangelická církev nebo to byla fakulta, musela to být církev v padesátých letech...

Hejdánek: No, přihlášení se k tomu, přihlášení se k těm vinám, k odpovědnosti a k procesům a k akčním programům tehdejší. No, tím bych začal. Tím bych začal a to je potřeba vědět, kdy a co řekli. Já to nepamatuju, ale to je ještě v tom sborníku *Církev v proměnách času*, tam ještě strčili tu jednu, jeden takovej dokumentík synodní rady. To je velmi důležité, protože to je možno potom ocitovat Smolíka z toho, z *Křesťanské revue* tenkrát. To budeme házet, ale to nevádí asi. Ne, ne, ne, myslím jenom citát nějaký, to nemá cenu o tom důležité říkat. Nemyslím si, že to nezaškodí, jestliže budem trochu směšovat fakultu se synodní radou, oni to taky tak nerozlišovali, Smolíka a tohle, jo, to oni tak nějak. Prostě že jedni jsou všichni dobří, tak u těch... To je velmi důležité. Jo, tak budeme je směšovat. Je to, v nyní době mají poslední možnost napravit svou reputaci. Tak jsou tak hloupí a tak mravně zdevastovaní, že si počínají

jako kdyby si šel někdo pátého května nasazovat saskou orlici. Oni nevidí, že je nejvyšší čas.

Jiný hlas: No, ale dobře, já bych začal taky archeologií osmašedesát.

Hejdánek: Ano. A druhé archeologické bod, který nesmíme opomenout, a zase to nepamatuju dobře, je stanovisko sice fakulty, ale pro synodní radu jako teologický odbor v *Chartě 77*, ten proslulej *elaborát*, ty slavné teze: *Nebojíme se socialistických podmínek*.

Jiný hlas: Máte to někdo ještě v živé paměti nebo je to...?

Hejdánek: Tenkrát na to byl dopis paní profesorky Michálkové, až to vyšlo v zahraničí. Ale pozor, oni si pak to nějak utajovali, oni nejdřív to dali s tou *preambulí*, a pak když zjistili, že to je jako takové nejzranitelnější místo, tak pak to pouštěli bez toho. A ta *preamble*, tam jsou ty *denunciace*, jako že negujeme socialistické, něco takovýho podivného, nebojíme se socialistických podmínek. V tom případě k těm dokumentům ještě tam musí být ta třetí věc, to stanovisko z jednasedmdesátého roku, to si myslím každopádně.

Jiný hlas: Hele, ale jestli to do takovýho detailu, to se zapletem, budeme mít hodinu a půl nějakých sedmdesátých let.

Hejdánek: To je jenom konkrétně, kdyby připravený to může být, že? Ale není to věc tak zásadní tak celkově, jenom dokumentuje tu samozřejmě, to je krásnej příklad, ale tohle je daleko důležitější. Naštěstí se bude muset vyjadřovat německy, tudíž stručně a srozumitelně a času nebude mít tolik... by ses divil. Nadávat já umím fajn. No, já bych to teda jako kdybych to měl nějak ztvárnit, začal bych tím osmašedesátým, i když bych o tom mluvil jen tak, měli jsme tady tu *perestrojku* a ta církev správně prostě se k tomu přihlásila, protože to bylo to její takové, načež teďka došlo k tomu zvláštnímu posunu, že přišla normalizace a teďka to, s čím se navazoval ten dialog tehdy, takové to komunistické a tak dále, to šlo do kopretin a do háje a poté do *Charty*, viz Erika Kadlecová, o té myslím je třeba, to si někteří pamatují to jméno, a Machovec a jiní, načež to naše církevní vedení si začalo velmi dobře rozumět s těmi brežněvovci. Jo, takže tohleto je tady jako to *novum* té naší situace, která je neporovnatelná s nějakým Ruskem, protože tady je to o jednu historickou zápletku bohatší. A o velice důležitou. Že my tady ty gorbačovce a tak dále, my jsme s nima zadobře, s těma komunistama, ale ta synodní rada, ty jsou zadobře s těma Brežněvama, a taky na to jsou Vilémovy hoši a máme na to důkazy. Kdopak gratuloval Brežněvovi, když měl kolik, pětasedmdesát? No, synodní rada. A Husákovi, jeho korunnímu princí, k narozeninám. A nikdo je k tomu, prostě synodní rada Českobratrské církve evangelické prostě udělala symbolický čin, kterým jaksí vyjádřila, k čemu se hlásí, Brežněvovi gratulovala k narozeninám. Teď jde o to, jestli to též dělá holandská církev Führerovi?

Jiný hlas: Führerovi? Není známo.

Hejdánek: A jestli tak, tím líp, protože vědí, jaký je to svinstvo a co to bylo strašného. No, jestli tohle dělali, tak jako to to bude tím spíš jako se to musí zmínit. Myslím, že to jako symbol je to úžasné, teda ta tehdy ta zdravice toho Milana Hájka ze Švýcar, tyhle ti, kteří se tváří jako štít, jak v politice, jako žádnou politiku nic, ale Brežněv-chánovi ještě přinést jaksí ten věnec, to zase jako jo. Takže já bych se přimlouval pro takové schematické mluvení s nimi, já bych nazýval synodní rady jaksí takovými spiklenci. Ono je pravda, že ještě ta nová synodní rada neudělala nic, čím by dokázala, že se nehlásí k těm starým. Až udělá něco, čím ukáže, že k těm starým nepatří, tak teprve pak se bude moct o ní mluvit jako o zvláštní. No a té synodní radě ten model vyhovoval a ta současná se zdá, že se v tom není o nic lepší, jim hrozně vyhovovalo to dělení na tu církev a stát. Jsou tady nějaké třetí plochy mezi církví a státem, a my jako synodní rada jsme tady od toho, abychom to nějak řešili. A vůbec se nebere v potaz, že třeba ty věřící jsou stát, protože my jsme taky stát. A tohleto věčné pasování tady, v čem žijeme, na tohleto staré kopyto, že to je jakýsi konflikt mezi církví a státem, to jim hrozně vyhovuje. A proto taky církev jako lid nemá právo vědět, co dělá synodní rada, když mluví se státem. Takže oni si vymyslej nějaký deset bodů nějaké reformy trestního zákona, úředníci parlamentu, kterým se to předává, ty jaksí to mohou vědět a mají na to nárok, protože oni jsou ten *klérus* zrovna tak jako synodní rada, ale církevní veřejnost už to vědět nesmí, co synodní rada posílá parlamentu, protože...

Jiný hlas: to už je takovej ten póvl, to už je ten *démos* nebo co to je a bylo by to zneužitelné. Bylo by to zneužitelné, ale předpokládá se, že státní úředník to nezneužije. To je přece stát. Kdežto církev, to jsou nějakí lemplové, a ty toho mohli zneužít.

Hejďánek: To nezneužije, to je přece jako [nesrozumitelné], to je stát. Kdežto církev, to jsou nějakí lemplové, jo, a ty toho mohli zneužít.

Jiný hlas: No a tady tohleto je jejich vidění věcí, neprohlédnutí toho, že stát jsme my, to je jejich základní...

Anebo když s kým takhle jedná o nějakých žhavých věcech, tak mu taky právě říkají, aby o tom nemluvil, aby se to nezneužilo.

Hejďánek: Jo, to... Jo.

Jiný hlas: No z toho pak plyne z tohoto jejich základního modelu, že oni jako ta vrchnost církevní se s tou vrchností světskou, oni furt žijou tady v tomhleto světě, že se oni nějak domluví. Z toho pak plyne vysvětlování, dodnes to dělá, zas jsem se dozvěděl, to dělá Hromádka vlastně taky, to dělal Hájek. Už Zvonkový vyčítal: „Člověče, když ty s tím zámečnickem, s tím tajemníkem, na něj musíš jinak, tys s ním neuměl jednat.“ Přece jednou jsi taky něco jako my, tak to se přece dohodneme mezi námi.

Ještě jsem si vzpomněl na krásný příklad toho utajování, to je opravdu hrozný příklad. Když teď udělali stanovisko k Honzovi Dusovi, tak to stanovisko nedali ani jeho vlastní ženě kvůli tomu, aby se to nezneužilo. Nebo tak přímo jí to napsali, že stanovisko synodní rady jí nepošlou. Takže ani ženě zavřeného neposlali stanovisko, které k němu zaujali, protože ona by to šířila, že jo, a synodní radu by to postavilo špatně.

Teď se vám divím, že se nám začínají krystalizovat body. Tak například: synodní rada vede kabinetní politiku se státními úřady a odmítá o tom informovat církev. A máme na to důkazy. Kabinetní politika si to nazvěme nebo jak.

No a co teda říkáte tomu konceptu, že bychom třeba ty faráře bez souhlasu sepsali na seznam a dali ten seznam? To by bylo nejvíc zbytečné, nemusí se mluvit o všech případech. Já jsem to tady s Milošem vyřikal, takže to pak můžeme ještě... To mám taky seznam, to jsem teď zapomněl. Milan Balabán, Miloš Rejchrt, Jiří Veber, Jan Šimsa, Jakub Trojan, Jan Keller, Jan Dus, Petr Brodský, Dana Brodská, Michal Štěpán, Míra Vašina, Jan Kozlík, Zbyněk Vybíral, Svatopluk Karásek...

Ty vyhodili z fakulty.

To se může uvést v té jedné kategorii. Jan Dus tedy sedm let, Ota Maděra pět let jako diakon... Jan Dus tedy osm let, no, ale to je jedno, sedm nebo osm let. Alfréd Kocáb taky, [nesrozumitelné]... Alfréd Kocáb, jak se jmenuje? Ten z Drážďan. Vyhodili a nevzali ho tam ještě zpátky, že? Ačkoliv mu řekli, že to je dočasně. Takže Jan Kozlík student, Michal Štěpán student. Ještě někoho vyhodili z fakulty? Tomáš Haltmar to dokončil jinde.

Dobře, tam je ta smůla. To je ono. Druhý bod. Ten odešel sám tedy. Ale Vít Horák tam zase sedí, řadu let tam zase je. Takže otázka, oni nevědí, co s tím udělají s tím zatím. Ale Aleš Březina to samé, taky student, ne? Aleš Březina taky... No ano, ještě Březina.

A co jsou bezsouhlasníci?

Jo, ale moment, jestli se přijde na to, co církev s těmahle lidma může dělat, co synodní rada může dělat, co lze vytknout.

Třeba, že církev se ani nepostarala o ten... tohle je teda kritika sborů. Většina z nich není ani členem staršovstva toho sboru. Nejsou zvaní na pastorálky, na konvent. No tak to je problém, že nejsou ve staršovstvu, takže to je právě problém vlastně sborů. Ovšem ty sbory to dělají proto, protože je známo zamítavé stanovisko synodní rady k tomu, aby ti faráři bez souhlasu byli v nějaké práci. A dá se uvést krásný příklad církevní cenzury, že vlastně netisknou v církevním tisku. To je další bod.

Martine, jenom nevím, jestli bysme měli tolik fedrovat třeba tu spojitost toho chování té církevní většiny s chováním synodní rady, protože v tom by už oni mohli vidět, že to už je taková souvislost nám tam programově vnášená.

No ale když se vezme situace třeba v Holandsku za okupace, tak jistě taky církevní většina neprotestovala. Nebo myslíš, že církevní většina byla proti? V Holandsku to bylo trochu lepší teda, ale třeba *Deutsche Christen* v Německu je přiměřenější. Fakt je, že se naše církev chová většinově jako *Deutsche Christen*.

Svádět to, že nás nezvou na pastorálky a že nejsme ve staršovstvech a že v těch sborech některých mají vylou... svádět to na synodní radu je moc. Já si myslím, že bychom neměli teda pominout tu okolnost, že ta synodní rada není výloupek všeho zla bez viny církve.

Hejdánek: To ale takto obecně a tyhle detaily pominout. Když bude potřeba, je možno je vytáhnout. Ale spíš tak jako, že teda fakt je ten, že tato synodní rada je znovu a znovu volena, i ty nejhorší členové jako Šlehofer třeba nebo podobně, jsou léta znovu a znovu voleni a nikomu nevadí, že to jsou šuftáci. Tohle je vážná záležitost, to je odpovědnost církve. Ale stačí to říct jen takhle v bodu a tohleto, že ta církev potom... to se dá pak dokumentovat. Když řeknou: „Jak je to možný?“ a „Čím to dokládáte?“, no tak, že prostě v okamžiku, jak je někdo v konfliktu, nebo i v podezření jenom z nějakého konfliktu, tak v tu ránu se církev od něj distancuje. Že nikam faráři bez souhlasu nejsou zváni ani na přednášky, které můžou mít i laici, že nikdo radši je nikam nezve, aby nebyl v průšvihů a tak dále. Nezvou nás, aby nás dali do církevního tisku, když tam člověk píše z vlastní iniciativy. V nejlepším případě vyjde něco pod pseudonymem, v nejlepším případě, a to ještě málokdy. No, takže jako to budeme mít připravené. Ale stačí jako říct, že ovšem teda to skutečně není jenom ta synodní rada, že to je situace církve jako takové. Jiný hlas: Ale byste v tomto případě mohl říct, že reakce synodní rady většinou bývá ta první, jako že si to zavinil sám, protože dělal politiku. Obecně, ať je to o Německovi nebo o nešikovných... přestože jsou ty případy třeba úplně protichůdné, že jo. Že to řeknou tomu člověku a hned to tak šíří kolem. „No jo, ale on dělal to a to, tam to smrdělo, tam jak jezdil,“ nemůžeme se divit a tak. Hned se taková šuška rozšíří. No protože na ni taky lidi dost slyší, oni na tohle rádi slyší ty věci. Ještě je to všechno účelové. S těma souhlasama, když se bude mluvit o souhlasech, tak já bych ze své zkušenosti musel říct, že v tomto bodě, a snad to nezaškodí, když člověk prokáže kus takové objektivity, v mém případě se současná synodní rada zachovala korektně, dvakrát dokonce, na rozdíl od předchozích synodních rad, které se chovaly svinsky. Když sbory zažádaly, krnovský, kyjovský, bez dlouhých žvanění, bez dlouhých předběžných podmínek, podala žádost.

I když Milošovi poprvé v Trutnově to bylo tady tímhle tím, nejdřív napsal taky Hromádka, že seš vikář, že si máš udělat nejdřív farářské zkoušky.

Ne, to bylo nějaké ústní a to se všechno vyjasnilo. Bylo to jenom ústně, já jsem dokonce pak nakonec od toho ustoupili, že to není tak. Nepřestali ani na tom. Poslyš, Miloši, on vlastně Šlehofer je taky slušný člověk, já jsem s ním jednou mluvil a on mě nezapíchl.

A počkej, co jsem říkal, o kom jsem mluvil jako o slušném?

No tys říkal, že se zachovali korektně.

No ale proč by se neslušný člověk nemohl někdy zachovat korektně?

Jiný hlas: Ale můžeš mu to dávat jako, že on je, na to, že je takový sprosták, se chová docela slušně. No a to už je zase pětice.

Hejdánek: A najednou, odkud já budu takový darebák účelový, jestliže budu mluvit s Holanďany, tak ať na mně vidí, že já nejsem upír, kterému chutná krev *synodní rady*, ale že chci tohle. Prosím, v tomto případě ano, jestli si v tomto případě budou pamatovat jenom to, že *synodní rada* jedná korektně.

Jiný hlas: No, to ne. Jestli, Miloši, skutečně je to nebezpečné. Když tak připouštím, že je možno říct, že tato *synodní rada* tu a tam se zachová jako slušný člověk. Musí se s tím počítat. Ale nic víc.

Hejdánek: Nesmí se to přeceňovat. Hodnotit věcně pořád o co jde. Předchozí *synodní rady* nepožádaly ani jednou, protože vždycky veškerou iniciativu od sboru udusily v samotných počátcích. A dokonce i když slíbily, že požádají, nakonec napsaly: nepožádáme, nepodporujte první počin.

Jiný hlas: Miloši, ta situace je taky jiná. Minulé *synodní rady* by to dneska možná dělaly taky tak.

Hejdánek: To je pravda. To nepopírám. Kromě toho, odkud se vylepšila situace? To tě potěším. Nejen, že

by to dělaly jinak. Vždyť by to nedělaly jinak, když JUDr. Pavel Šimek, který dělal taky tyhle lumpárny, támhle na Škroupáči stojí vedle mě a může se urvat: „Ať žije Havel! Ať žije Charta! Svoboda! Svoboda!“ Všecko, co bylo v *Rudém právu*, křičel Šimek. A tam si to zapisoval nějaký chlap podle Šimka [nesrozumitelné] tam.

Jiný hlas: Tak samozřejmě, že takový Šimek by dneska vyváděl úplně. Ty počítáš slušnost od chvíle, kdy oni žádost ze sboru nehodí do koše a nevynadají sboru.

Hejdánek: Ale za co to počítám, to je jedno, jde o korektnost. Když mluvím o *synodní radě*, tak tohle musím říct. Neboť oni přijdou potom za *synodní radou* a řeknou: „Vždyť vy ale vůbec těmto farářům bez souhlasu...“ „No ale vždyť my jsme dvakrát zažádali, to on vám neřekl.“

Jiný hlas: Taky se musí počítat s tím, že uvedou, že se hned odvolali proti odnětí souhlasu toho Zvonka.

Hejdánek: Moment, moment. To je zas všecko nepřesné. Ne hned, nýbrž se nejdřív radili na ministerstvu a ministerstvo se distancovalo od toho aktu toho Zvoníčka nebo jak se jmenuje.

Jiný hlas: Zatím jenom hubou.

Hejdánek: Hubou. Teprve potom, když oni si zajistili tuto poněkud riskantní podporu ministerstva, tak teprve proti tomu jdou. V podstatě ta situace se změnila, protože na ministerstvu se bojí a hledají už teď také, jak se zachránit. Co kdyby náhodou. Tak tím pádem oni to dělají také. Kdyby se ministerstvo od toho nedistancovalo, tak by nic nenapsala ta *synodní rada*.

Jiný hlas: A teď ještě budeš hodnotit nový postoj jako korektní?

Hejdánek: No jistě, že to je lepší. Není to lepší, poněvadž situace se zlepšuje a oni jsou pořád pozadu. Ale nedělejte ze mě vola, naopak. Rozumíte té situaci, když se tohle neuvede a oni potom budou mluvit se *synodní radou*?

Jiný hlas: Musí se to uvést, ale v pravém smyslu. Říct, že se mění věci a ona i ta *synodní rada* už tu a tam je opatrnější, ovšem s velkým zpožděním. Takhle jo.

Hejdánek: Samozřejmě, že nedůsledně, protože to odvolání pak proti tomu stejně nepodají.

Jiný hlas: To je další. Já bych také mohl říct, že byli korektní, když mě nakonec do sboru jmenovali, přestože poté, co sbor napsal protestní dopis, hned zas vymysleli novou věc, že tam byly hranice do 25 let.

Hejdánek: To není korektní. To jsou takové syčárny, běžné úplně. Tomu říkat, že to je korektní, to je normální chod každé organizace.

Jiný hlas: Uvidíme, jak to bude dál, budeme tě muset citovat. Ještě tam je to, že prosadili na synod kandidáty, přestože prodloužili tu hranici. V zásadě tam všichni ti kandidáti byli stejní, s tím, že mládež nás zvolila, s tím, že žádá plenární synod zastupitelstva zrušit hodnocení podzimního synodu zastupitelstva. Tak jsme zvědaví, jak to půjde dál. Od té mládeže mě to také překvapilo, že se postavila. *Synodní rada* podala návrh a synodní zastupitelstvo vydalo nové téma. Z etiky? Ne. To je *Aufsatz* číslo 32. Ještě přesně 33 roky prorocký. Můžu to číst německy? Ať si zvykáme. Je to článek z roku 1932, velmi krátký, jmenuje se *Was ist Kirche?*, Co je církev? A hned druhý odstavec říká toto: „*Kirche ist ein Stück Welt, verlorene, gottlose, unter den Fluch getane, eitle, böse Welt. Und böse Welt in der höchsten Potenz, weil in ihr der Name Gottes missbraucht, weil in ihr Gott zum Gespielen, zum Abgott der Menschen gemacht wird. Ja, ewig verlorene antichristliche Welt schlechthin. Wenn sie aus der letzten Solidarität mit der bösen Welt heraustritt und sich gegen die Welt aufspielt, rühmt.*“ To je třetí svazek a je to *Aufsatz Die Kirche* z roku 1932. Pak to má pokračování: „*Kirche ist ein Stück qualifizierte Welt, qualifiziert durch Gottes offenbarendes gnädiges Wort.*“ Samozřejmě, když to je podle slova Božího. To by Němec neřekl, kdyby mu hubu roztrhli. „*Kirche ist die Gegenwart Gottes in der Welt.*“ Když je to sám Bůh tady na světě. To je ovšem *Kirche* trochu jiná než ta naše evangelická. „*Wirklich in der Welt, wirklich Gegenwart Gottes... geweihtes Heiligtum, sondern ist von Gott zu Gott berufene Welt, darum ist nur eine Kirche in aller Welt*“ a tak dále. Ale tohle, jak to vypointuje, že to je „*verlorene, gottlose, unter den Fluch getane, eitle, böse Welt. In der höchsten Potenz... ewig verlorene, antichristliche Welt*“, to je církev. Když to vypadá takhle. Je povolána k tomu druhému. Ale je tímhle. Takže nějaké to šmajchlování. Je nejvyšší čas si to uvědomit. Já

aspoň sám, pořád jsem to dneska Míšovi říkal, jak mi dá práci si to ze srdce vytrhávat. Pořád tam ty kořínky nějaké jsou.

Jiný hlas: Jde o to, jestli to chceme Holanďanům prorokovat.

Hejdánek: Ne, nechci.

Jiný hlas: Anebo to šmajchluješ. Mně jde o tebe. Že ty to chceš mít, že *synodní rada* ještě tu a tam je také slušná. Ale že ta církev, to radši nebudeme říkat.

Hejdánek: Cože? Ne. Já jsem říkal pravý opak, že to právě nebude působit věrohodně, když to budeme házet všechno na *synodní radu*.

Jiný hlas: Špatně jsem ti rozuměl. Rozumíš tomu takhle? Vždyť já proti tomu právě protestoval, že by se to tam mělo říct.

Hejdánek: Já jsem byl proti tomu rychlému uvádění souvislostí, tedy té, že vlastně *synodní rada* kazí církev. Protože ona ta církev je také tak nějak kažená sama.

Jiný hlas: Já jsem myslel, žeš byl proti tomu, aby se tak příliš uváděly příklady z toho, že ty sbory také nevolí a tak dále.

Hejdánek: Jsem pro to uvádět, ale nenechat to všechno na *synodní radě*.

Jiný hlas: Tak promiň, já tě podezíral, že chceš spíš to všechno soustředit. Tohle já mám proti Honzovi.

Hejdánek: Tohle mi jde na nervy, že on to všechno soustředí na *synodní radu* a že ta *synodní rada* je taková, jakou si ta církev zaslouží. To nechce říkat. Ani si to nechce připouštět. To mě na něm žere. Ne to, že je divoký. On tady předstírá, že on je divoký a my jsme umírnění. Ovšem to má zase další nevýhodu, že nakonec bysme tady mohli vypadat jako ti jediní zachovaní zdraví.

Jiný hlas: No to snad předvedeme, že ne? To stačí, když tam bude nějaké sprosté slovo a hned vědí, co jsou zač. Podezírat, že jsme svatí. Ale to je pravda, ty odebrané souhlasy jsou na seznamu. A zároveň řekneme, že vlastně *synodní rada* velmi zřídka se za ty lidi bere, abychom neřekli, že nikdy, poněvadž asi dvakrát se za ně brala.

Hejdánek: No a jak?

Jiný hlas: Polovičatě. Dělá to jenom pod tlakem z církve, ze sborů a tak dále, ale vlastně jí o to ani nejde, chce se dohodnout. Ale co je nejdůležitější, že *synodní rada* se vůbec nikdy nepokusila říct, že to celé je nezákonné, že to, co se děje, se vůbec neděje podle zákona.

Hejdánek: Ano. Ano. Že v této základní věci, to by se mohlo říct. Seznam budou mít. A i kdyby se ještě tvářili, co ta *synodní rada* má dělat, tak bych jenom z takové *utopie*, ale proč ne, může si *synodní senior* dovolit pozvat Kellera a říct: Kellere, v neděli v devět kážeš u Salvátora, já tam budu a je to na mé triko.

Jiný hlas: No ještě.

Hejdánek: Tys byl soudem, *solidarizovat* se. Tys byl očištěn, ty seš tady bez tohohle. Kážeš a je to na mě. A kdyby někdo, posli ho za mnou.

Jiný hlas: To by se pamatovalo. No to ne, tohle by v životě neudělali. O odporu jedné obce. Já bych tam chtěl ještě upozornit na to, že ta *perzekuce* v evangelické církvi je v podstatě nejmenší. Že je tady mnohem větší *perzekuce* třeba katolíků nebo bývalých komunistů nebo chartistů, nezávislých skupin a tak, a o to se církev už vůbec nezajímá. Že *synodní rada* to, že v okolí se ti lidi kradou, a ani o tu minimální *perzekuci* v naší církvi, která spočívala v odebírání souhlasu nebo v nějakých machinacích, tak ani v tom případě není schopna udělat nic jiného než jenom nějaké *formální* odvolání. Protože se vlastně už ani nepočítá s tím, že se jich nějakým způsobem týká, jakým způsobem se zachází s jejich spoluobčany. Takže podívejte se, bývaly doby, kdy ani to nebylo v *Aktualitách církevních*, když někdo ztratil souhlas.

Hejdánek: Dávali tu tečku tam.

Jiný hlas: Ano, to dříve. Teď je to *objektivnější*. A například tam nikdy není text odvolání nebo něčeho takového.

Hejdánek: No ano, tam není. To by tam mělo být.

Jiný hlas: To je zase taková švanda, protože jak to, že ministerstvo má nárok číst, co si ta církev myslí o tom případě, a církev to nesmí vědět? Mělo by se formulovat, že na posledním *synodu*, když se jednalo o

otázku, jestli mládež může po osmnácti letech jezdit na nějaké kurzy, tak se *synod* usnesl odhlasovat dotaz na *synodní radu*, aby seznámila církev se svým jednáním o této věci. Jednání probíhá deset let, už pět *synodů* za sebou se to usneslo. Načež Alšíkar řekl: No, asi nejsou plnoletí. Načež byl dotaz, jestli ta argumentace je správná. On řekl: Ne, to je moje domněnka. A když pak byl dotaz na církevního tajemníka, který tam byl přítomen, jestli kdyby se ho zeptali, kdyby tam ten Hýbner to udělal, jakože chtěl za církevního tajemníka a zeptal se ho, kdyby ho veřejně před *synodem* vyzval, aby vystoupil a zveřejnil jednání mezi státní správou a *synodní radou* v této otázce, tak on řekl: Můžete to udělat, ale já v tomto případě řeknu, že se postavím za názor tady pana Alšíkara. Prostě on po deseti letech jednání není schopen říct nic jiného než tuto domněnku, z čehož vyplývá, že pět *synodů* to usnese a oni o tom buď vůbec nejednají, nebo jestli jednají, tak takové věci, které si prostě netroufnou zveřejnit před *synodem*, který to usnesl a který je vlastně nejvyšší orgán církve.

Ještě k těm konkrétům. Člověk to vůbec nepamatuje, co to všechno je. Kdy to bylo? To je taky nedávno, kdy si nechali oktrojovat tu s tou *licencí* v dovozu literatury? Takovou *bestialitu*. Jak se musí v podstatě nejenom oznamovat, ale dokonce žádat o povolení. I Bible, i literatura, která třeba tady vyjde, ale tím, že se dováží, tak už je to jako jiná literatura vlastně a podléhá schválení, a dokonce její dovoz je mařením státního dozoru nad církvemi, i kdyby se jednalo o literaturu, která *paralelně* vyšla tady, třeba Bible.

Hejdánek: No to by se mohlo teda uvádět.

Jiný hlas: A tohle by jim to projelo. A tohle církev jenom oznámila, že to je stanovisko sekretariátu. A tohle oni taky zatajují. Tohle je důležitá věc. A ještě druhý moment k tomu, ještě příšernější, je ten, že tam bylo *intimováno seniorátům* od *synodní rady* přes *seniory*, jaksi jejich... V *seniorátě* to snad mají písemně, ale právě už nechtěli, aby se to moc rozprsklo mezi lidí, tak *senioři* byli pověřeni, aby to *intimovali*, směrnice o styku s cizinci. To je další fór. To je další z těch konkrétů. Bylo by dobré to sepsat, aby to lidi věděli, co to je všechno za...

Hejdánek: I za blbej dech v kuchyni se musíš dodatečně oznámit, i když se potkají na ulici s cizincem.

Jiný hlas: A je ti určeno, o čem se máte bavit, když se potkáš s cizincem náhodou předem. A to platí pro všechny faráře a vikáře a tak dále. Pro všechno. Nikoli pro laiky.

Hejdánek: No a tohleto jsou přece potvorná fakta, která oni, když *synodní rada* bude dělat, jako že nic takového... Ne, když oni přijdou a řeknou: A co jste dělali s tímhletem, tak oni nemůžou prokázat vůbec nic, že by se proti tomu někdy ohradili. Bohužel už neseženeme třeba datum a číslo tohohle výnosu, ale když právě v samizdatu o tom někdo cosi psal nebo vystupoval, tak se to celé citovalo s tím datem.

Jiný hlas: To bylo v *Informacích o církvi*, že to bylo? Ne, ne. Římskokatolická... Ano, tam je seznam hned v té studii.

Hejdánek: Aha.

Jiný hlas: No tak tohleto jako proti něčemu takovému se neozvali nikdy. A teď mě vlastně napadá, že bude dobré mezi novou a starou *synodní radou* nerozlišovat.

Hejdánek: No jistě. No ta *synodní rada*, vždyť je tam Jakeš stejný. Já jsem přesvědčený, no jistě. A jsem přesvědčený, že opravdu ta změna je důsledkem změny politické, a nikoliv obráceně, že by se zlepšilo nějak to... Tam teď je pár slušnějších lidí, jenomže ti se ukazují jako naprosto bezmocní proti Alšíkarovi, protože ta situace je taková, že Alšíkar má v *synodní radě* pořád hlavní slovo ve všech otázkách, akorát dojde k situaci, kdy pod tlakem musí ustoupit. Ale jeho stanoviska, co jsem slyšel v poslední době, tak jsou všechna pořád stejná.

Jiný hlas: Jako jak to všechno zbývá, aby to prasklo, že tihleto lidi podepsali spolupráci a nestáli za to hovora... To by bylo už jenom...

Hejdánek: No tak to jde o to, jak to zjistit a jak to prasknout, jinak je to nepochybné. Oni už na to trochu zapomínají taky.

Jiný hlas: Ty honoráře dostávají nejrůznější formy. Hromádka se přiznal k tomu, že dostal peníze také před *synodem*, ale že je dal celé do sbírky, ne, on to přijal.

Hejdánek: Jak ten Hromádka? Ten dostal nejdřív obálku a vrátil jim to s humbukem, tak dostal také

Hromádka, a ten to pak někde přiznal a řekl, že ty peníze dostal, ale že to dal celé do sbírky. A Smetana je dostal taky, a to prozradila manželka pak časem nějak, on se k tomu moc neznal, ale vyplulo to z ní jednou v takové debatě, řekla: No ale vždyť přece tehdy těch osm tisíc, co nám dal, tak nám to docela hodně udělalo. A to dostávali vždycky před synodem nebo tak.

Jiný hlas: Ale to není proti podpisu, to není jako nějaká výplatní listina.

Hejdánek: To právě ten Hromádka říkal: A vy mně dáte ty peníze, já to podepíšu... Ne, ten...

[nesrozumitelné], však dělal on tehdy. Na ministerstvu můžou dávat peníze bez listiny. Mají na to černý fondy.

Jiný hlas: To jsme nevěděli.

Hejdánek: To se vědělo tady tohle.

Jiný hlas: Já věděl, že to udělali a že to dělají. To jsem se dozvěděl, že to dělají, ale nevěděl jsem, že [nesrozumitelné] ze tří černých fondů. My jsme o tom psali a nejhorší je, že nikoho to nezarázelo, nikoho to neodradilo.

--- (s2a dokončení\_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: No a hodí se to. A je to od státu. Kdo nebere, je blbej.

Hejdánek: Ano. Tak, to je ta literatura a to je *pseudotaktika* taky, o který jsme se učili, to je velmi důležitý.

Jiný hlas: Literatura *existencialistů*, že jo.

Jiný hlas: Já teda jsem si tady třeba napsal, že tohleto na to nebude čas, tak prostě teda krize teologie, jestli se lze vůbec o evangelické teologii v současné době bavit. Vůbec jako, jakou teda ta církev má teologii.

Hejdánek: Hele, tohleto nemá cenu. To s nima nebude mít cenu. Oni to, to budou církevní hodnostáři, ty v té teologii nikdy nejsou. Krize koncepce církve, že, ta má aktuální důsledky.

Jiný hlas: No, k té teologii. Ono se říká, nebo teda je to i v tisku, že prostě není žádná teologie a že prostě jako se čeká, že přijde...

Hejdánek: Teologická ideologie existuje, že jo, a Hájek měl, já nevím, jakou má Hromádka, ale Hájek měl vypracovanou teologickou ideologii, která mu to všechno pak pokryje. Samozřejmě to nelze nazvat teologií v pravém slova smyslu, ale je to teologická ideologie. To je jenom tak, ta úlitba, že to nebere vážně. To nebylo *ritu*.

Jiný hlas: Hromádka mluví o tom, že teda církev je teda takový společenství poutníků nebo věřících a že teda jde o to být v tom středu, se všema hovořit a brzdit ty, co běží moc rychle, a ty, co běží moc pomalu. To je taková ta koncepce církve.

Jiný hlas: Jo, takže body by byly, že jo. Má to někdo tak sepsané, ty body?

Jiný hlas: Já sepsané mám nějaké, jestli jsem na něco nezapomněl. Teď budeme muset nějak, především ty úkoly. Dáš teda dohromady ten seznam těch farářů a studentů vyhozených?

Jiný hlas: Tak já už myslím, že tam sepsaný je, už jsem si to tam vynesl. To už jsem si tam u Tomáše, a jinak mluvílo se, já jsem dopsal taky za ty hlavně jako studenty, ty už to emigranty už asi nepočítáš. Sváťa Karásek, no jistě. Karásek, Mýsek, Bauer.

Hejdánek: No, ne, na to máme trochu jiný pocit. Bauer ztratil souhlas kdysi. Ten odešel [nesrozumitelné]. To se mu prostě vyprázdnil sbor a na Kavanovy, tak to bych tam nesměl počítat.

Jiný hlas: Ale možná k těm souhlasům, že by se ještě mohlo přidat, jen tak aspoň obecně, třeba jeden dva doklady, že stát si vyžaduje souhlasy i k jmenování do církevních funkcí.

Jiný hlas: Jo, to by bylo dobrý ohledně toho státního souhlasu, jako říct nějakou informaci, protože to je v podstatě vlastně takovej způsob vydírání, že jo.

Jiný hlas: Je to naprosto nezákonný. Neexistuje žádná norma, podle které se to dělá. Je to naprostá libovůle. Původně to mělo být jedině, což je všude, že prostě ten stát dává svůj souhlas automaticky každému, kdo není z hlediska státu nezpůsobilý. Přičemž oni teď tu nezpůsobilost rozšířili takovým způsobem, že to posuzují sami. A navíc tam se jedná o tu způsobilost hlavně soudní, že před soudem. Že tu způsobilost ztrácí někdo, protože žije nemravně a budí obecné pohoršení, nebo že byl souzen. I

když byl souzen, tak ještě pro normální zaměstnání to může být důvod výpovědi, až když je odsouzen na víc než na rok nepodmíněně. Ale to nemusíme rozvádět. Fakt je, že veškerý odnímání souhlasu je z vůle, která nemá oporu v zákoně. Podle zákona mohou jenom udělovat. Nejsou o odnímání státního příznávání souhlasu, nikoliv o odnímání. To tam je uvedeno v zákoně. O státním souhlasu dokonce musíš zažádat jako kandidát v místě v kraji, kde hodláš kandidovat. A je to v zákoně. To je jiná věc, jestli to tam má být, ale je to tam. Kdežto odnímání tam není.

Jiný hlas: Mohli by se kdyžtak zmínit, že teda ten zákon o státu je špatnej, protože to je ze stalinismu.

Hejdánek: I to bych nezatahoval, ono možná, že to tak docela špatnej zákon není, totiž ten 101. Jen kdyby ten souhlas udíleli tak, jak mají. Kdyby se respektoval... Ten zákon se dá vyložit tak, že stát udělí souhlasy, stát je neodnímá například. Veškerá ta dozorová činnost...

Jiný hlas: Dobře, ale sami mluvíte o tom, že jsou nějaké kritéria, podle kterých je udílí. A on neuznává žádná kritéria. Nesmíme zapomenout na Janu Kavanovou, která prostě nedostala souhlas a nikdo se nedozvěděl proč. Teprve za dlouho potom se přes svého zaměstnavatele, kterej ji nechal nahlédnout do svého kádrového materiálu, dozvěděla, že synodní rada fakulty jí dala mizernej posudek. Fakulta jí to nikdy neřekla, Čapek, kterej to psal, jí to nikdy neřekl. A ona s tímhle mizerným posudkem ještě šla přes čtyři zaměstnání. Pak se to teprve už samo...

Jiný hlas: To dávání souhlasu je prostě příliš vágně formulovaný a vlastně neexistuje žádná norma pro státní úřady, podle který se mají rozhodovat, jestli ten souhlas dají, nebo ne. Že prostě to je na jejich libovůli. Ale naproti tomu to odnímání, že vůbec je na jejich libovůli, a že si to vymysleli sami. Prostě za normálních okolností tam proto není o odnímání, protože o tom by měl rozhodovat vždycky soud. A to, že není ten případ. No, takže to by bylo tak obecně k tomu a seznam dostanou do ruky. Hele, ještě když tady nebyl Honza, tak mně se zdálo, že přece jenom by byl důležitý bod ten Eberhard. To dodnes nevyřídili. Slíbil to Hromádka před rokem ještě téměř, že jsem říkal: „Já se o to, já to vyšetřím, já se o to postarám.“ Jak se mohlo stát, že ten jeho dopis se ocitl ve spisu? V trestním spisu. To, co o tom mluvil Martin. To zas usnulo.

Jiný hlas: Nebo teda třeba by se mohlo zmínit, že na synodu se o tom mluvilo, to byl vznesenej dotaz, na kterej nikdo ze synodní rady neodpověděl. Vůbec se o tom nejednalo, prostě nikdo na to nereagoval.

Hejdánek: To bych zas neříkal, protože to jenom svědčí o srabáctví celý církve, že jo, poněvadž kdyby ta církev na tom trvala, tak neuniknou. Na tom trval Honza Dus mnohokrát. A nikdo... sami ty ostatní jako drží, ale kdyby dostávali desítky dopisů, jak to, že na to neodpovídá a kdy už to bude a tak dále, tak by nakonec museli něco.

Jiný hlas: Ale i tak, že neexistuje vlastně, přestože ten prezident synodu řízení, že neexistuje nějaká možnost kontroly. Protože když ten synod nakonec ten nejvyšší orgán na tu synodní radu ten dotaz vznese, tak oni na to neodpoví. Že prostě ta synodní rada, ač má být výkonným orgánem synodu a církve, tak si víceméně dělá, co chce. A když nám na něco nechce odpovědět, tak na to neodpoví a nikdo ji k tomu nedonutí.

Hejdánek: No dobře, nikdo, to je ale srabáctví církve, o tom nemá cenu, to je zas obecně prostě církev je v úpadku, jo! Nedonutí, prostě jsou volení, nedonutí. A proč je volej? To ne, tohle bych tam zvlášť nepích. Oni mají určité povinnosti, které jsou kontrolovatelné, a pak jsou povinnosti, které se těžko kontrolují, a my radši budeme mluvit o těch, co se těžko kontrolují, to jest, oni jednají s úřady a fakticky prostě nikdo vlastně neví, co tam s nimi jednají a o čem.

Jiný hlas: Jenom ještě k tomu seznamu, mám to napsat s těmi jmény, nebo se tam má ještě něco uvádět?

Hejdánek: Ne, to jenom tam patří, když budou chtít, tak můžou selektovat.

Jiný hlas: No, takže to by byla jedna věc. K tomu by se zas mohl ještě jako pododdíl možná o těch souhlasech a tak dál, upozornit na tu zvláštní situaci těch neordinovaných, což je pan Dan k tomu, když prostě nedostane souhlas hned na začátku, že? Od synodní rady vlastně... To by se dalo teda podložit, že třeba katolická církev je svěť a tím pádem jsou to kněží, kdežto u nás ta církev je ordinuje teprve potom, co dostanou státní souhlas. To znamená, že církev dělá něco, co nemusí, a že teologie ordinace, která má

charakter *indelibilis*...

Hejdánek: No, najednou, když stát řekne: My vám nedáme těch osm stovek, tak je... No jasně, to je fajn.

Jiný hlas: Takže to by bylo ještě k těm souhlasům, jo. Dále přijímání studentů na fakultu, to je přece taky taková slabina, a ty atestace u synodní rady, která nejenom že proti tomu nic nedělá, ale ještě ho nedat... církev doporučuje, když to pochází z Libně, z Holešovic nebo odkad' a pořádá za pomoci křivohlavého cirkusové představení, kdy se tam má kandidát vyjadřovat o takových kravinách, že by člověk toho křivohlavého roztrhl. Tak to je ještě další věc, když zkoumají, jestli je psychicky způsobilý k tomu, aby... to už se taky prý snad neděje.

Hejdánek: No jo, no.

Jiný hlas: Ale to jsou, ano, ale ti studenti, to je důležitá věc. To je důležitá věc. A to, jak jsou studenti ještě kontrolování během studia a otravování a tak dál. To zas obecně, když budou chtít... Teď si vydávají ten svůj *Orodo*, zas nechtějí povolit, takže cenzurují, handrkují se o nějaký článku, zas o toto, proč se bojí, že by v tom mohl někdo vidět nějakou aktualizaci.

Hejdánek: No jo!

Jiný hlas: A pojďme, kdo se konkrétně podívá na to stanovisko církve z roku 1968. To by nemělo třeba nějak moc rozvádět, prostě přihlásili se k obrodnému procesu. A ze sedmdesátého sedmého... to je k té *Chartě* vlastně.

Hejdánek: No, to byla jednoznačná výstava. Vždyť to je přece... tam je to ještě s tím... On se přiznal přece na synodním zastupitelstvu, to ještě mám někde zaarchivované, vykládal tu historii: Byli jsme požádáni panem ministrem Klusákem o stanovisko k *Chartě*, tak jsme ho vypracovali, a bylo nám vráceno jako nedostatečné, tak jsme vypracovali nové znění, které již bylo přijato. Takhle se to dělá. To je opravdu vědecké prostě.

Jiný hlas: To je neuvěřitelné. To je dobré, píšu si, to si přeložím jako dokument.

Hejdánek: Ano, ano.

Jiný hlas: A možná teda, že by stálo za to, jak budou mít ty bezsouhlasníky... jak se říkalo o tom stanovisku z těch padesátých let, jestli by se to nemělo rovnou přeložit, aby se jim to nemuselo dlouze vysvětlovat, co a jak. Přiznání viny za padesátá léta, to byla nějaká formulace, kterou je potřeba si přesně vybavit.

Hejdánek: A není to náhodou v tom dopise Kajnarovi? Tam toho je dost, ty citáty tam jsou, „křesťanská krev“ a jiný hnus a takové...

Jiný hlas: Nakonec v tom má nejvyšší kredit, a když se ukáže, jak se vypracovávala... Ano, tam možná, že by bylo dobré říct jednou větou, že ta situace se zhoršovala, že už začátkem sedmdesátých let synodní rada začala žonglovat a že to vyvrcholilo tou distancí od *Charty* v roce 1977.

Hejdánek: A začala žonglovat, zatímco Erika Kadlecová šla na minolovky, a to je taky takové... Jo, jo.

Jiný hlas: Já bych jim tu analogii s *perestrojkou* pořád připomínal.

Hejdánek: No jistě, jistě.

Jiný hlas: Ale zase ne tak, aby se zeptali: „A už je Kadlecová zase zpátky na ministerstvu?“

Hejdánek: No, ona už je tam hrozně dlouho teďka. Na ministerstvu spravedlnosti seděla teď čtyři dny v rámci symposia.

Jiný hlas: Takže tak. Přitáhneme o přijímání studentů?

Hejdánek: Řekněme. Přijímání studentů, to je dost důležitá věc.

Jiný hlas: Takže to stanovisko k *Chartě*, jo?

Hejdánek: No to jo, to je moc pěkný, to si vezmi na starost.

Jiný hlas: A já nevím, jak myslíte, jestli by se to nemělo nějak ještě rozdělit. Já si připravím ty bez souhlasu, ale nejsem v těch věcech tak zběhlý, takže bych o tom radši nemluvil... Připravil bych něco o té nemožnosti publikovat v našem církevním tisku. To je pro ně velmi přijatelné, to si hned můžou zkonfrontovat. Teď snad dali ta jména těch překladatelů, ty tam nejsou?

Hejdánek: No, to v tom ekumenickém, tam dali leda tak...

Jiný hlas: To je krásný případ. Nedali to do ekumenického překladu, kde na tom všichni spolupracovali a

Milan tam není.

Hejdánek: A dokonce to je ta čepice klementisovská v tom katolickém, že tam jednali a řekli mu, že je to neúnosné a aby jako prominul, že to takhle nejde. Chtěl jsem je žalovat, ale pak jsem to neudělal. To je přece svůj podíl práce tam, v tom překladu, všichni ho uznávají, ten podíl, ti, co na tom dělali, ale nebylo možné dát... A zdůvodnění bylo jenom, že jsem chartista. To mi řekli.

Jiný hlas: Pak je tu další bod, postoj k perzekuci.

Hejdánek: V církvi i mimo. Když už je to takhle, tak v církvi i mimo. To znamená, nejde jenom o souhlasy, ale jde i o to, když se nějaký evangelík dostane do konfliktu jiného typu, a dále, když se kdokoli dostane do situace nespravedlivě stíhaného, tak to je nám naprosto neznámo, že by...

Jiný hlas: Tak to zase, abychom jim nekřivdili, když je to v Jihoafrické republice, tak to pak zmíní.

Hejdánek: Ano, leda v zahraničí.

Jiný hlas: V socialistickém zahraničí, už i taková Jugoslávie by byla problém, nebo Polsko, to už je všechno problém.

Hejdánek: No, tak já myslím, že to další, co jsme tady všechno jmenovali, já mám ještě další body, ale to už myslím, že není tak důležité. Ale spíš se to nese od toho teoretizování k takovým...

Jiný hlas: Ano, k těmhle těm.

Hejdánek: ...ano, k těmhle těm. Jinak ta koncepce církve v *Ef* a v důsledku toho opouštění *presbyterního* principu, to by se tam mohlo eventuálně zmínit, ale jenom tak v té obecnosti. No a to snad...

Jiný hlas: K tomu... k té kabinetní politice, to je ono, to opouštění *presbyterního* principu.

Hejdánek: Ano. No tak jednak kabinetní, ale ono i nekabinetní. Když například přímo nekabinetně si zavolají faráře a řeknou mu: "Hele, musíš přejít jinam, nebo ztratíš souhlas," nebo mu to řekne už tajemník předtím, on musí kandidovat povinně, poněvadž jinak ho ztratí souhlas. To se stalo přece už x-krát. A musí jít jinam. Takže, ačkoliv normálně v katolické církvi se to intuluje biskupovi a ten to zařídí, tak u nás si to synodní rada nemůže dovolit, poněvadž volby provádí sbor, a stejně se to zařídí tímto způsobem. Čili vysloveně obcházení *presbyterního* principu za účinné spolupráce synodní rady.

Jiný hlas: Vyloučení jakékoli demokratické kontroly, nebo minimální možnost... Nemůžeme ztratit faráře přece, máš být bez souhlasu... Chceš, aby zůstal...

Hejdánek: Ano, to by se dalo tedy taky zmínit, oni sami doporučují, že se musí nejdřív, jak to sami říkají, sondovat půda nebo sondovat situaci. To znamená neveřejné jednání se státní správou, jestli se vůbec o tom má začít jednat.

Ještě jeden bod důležitý v té zprávě synodní rady, v té předchozí, ale řekli jsme, že to rozlišovat nebudem, jak bylo o tom, jak mají jednat představitelé církve ve smyslu seniorů, farářů, ale i *presbyterů*, jak mají jednat s představiteli státu. A tam je pak nakonec taková vlastně pobídka ke kolaboraci se Státní bezpečností, poněvadž tam je, že tajemníci nejsou jedinými představiteli státu, se kterými přicházíme do styku.

A samozřejmě, ten farář má zpovědní tajemství a to on nesmí prozrazovat, ale jinak není důvodu, proč by neměl setrvávat ve vztahu takové nějaké vzájemné důvěry a poskytovat informace, které nejsou toho důvěrného charakteru a takovéhohle. No a na to jsme jim taky cosi napsali.

Jiný hlas: A to bylo v tom dopise, který pak byl dán komisi, který *synod*...

Hejdánek: Ne, to bylo už po *synodu*. Bylo to po *synodu*, ale synodní rada ani neodpoví na takový dopis, byť tam pár lidí takových jenom nějakým... No, oni mají strašně práce, to nemohou stihnout.

Jiný hlas: No, tak já myslím, že by to tak mohlo být. Uvidíme. A kdy to bude? To nevíme. Ještě se bude nějak sezkádat, já nemůžu vždycky, v úterý mám volněji, takže například v úterý v deset by...

Hejdánek: Tobě by vyhovovalo lépe dopoledne? Ale nikomu už dalšímu asi ne.

Jiný hlas: Mně by to taky šlo dopoledne. Jo? A co tobě? Mně by to taky v úterý dopoledne šlo. A jak to bude příští týden? Příští týden v úterý. No snad, já nevím, to by se asi muselo večer. Já slyšel něco o šestnáctém, ale to snad ten týden vypuká, kdy by mohli oni dojít. Teda ty jsi říkal, že šestnáctého tam přijdou, ne? Snad mají přijet. No tak šestnáctého by to nebylo jisté, to se ještě uvidíme. Já bych mohl

celé úterý a nebudu ve středu a pak už bych zase mohl. Nemůžu v pondělí a ve středu, v úterý, čtvrtek, pátek lze.

Hejdánek: A v středu, dobře, čili úterý, čtvrtek, pátek. V úterý mně nevyhovuje dopoledne... dopoledne jo, ale večer ne. Budu se pokoušet to s nimi domluvit na nějaký přes den, odpoledne nějaký.

Jiný hlas: To je jedno, kdyby bylo nejhůř. No a teď jak se dovoláme? Milane, ty musíš zavolat sám, ne?

Hejdánek: A kde bysme to udělali? To můžeme udělat tady, večer. Bylo by to u tebe nejhezčí, všichni vědí kde. Pokud oni to nebudou chtít sami udělat někde jinde, například v místnostech synodní rady. Možná že budou chtít, se o tom můžeme domluvit, jestli smíme přijít. Kdyby to bylo tak, tak ovšem synodní rada nás bude zvat, a to chci vidět. To ne. To je taky možný, že třeba synodní rada by si vybrala někoho...

Jiný hlas: Ale to se na to vykašlem. Kdyby chtěli vybírat, tak na to kašlem, kdyby tam jeden bratr takhle měl dojít konstruktivně hlasovat... No a ještě budete někdo do té doby mluvit s Jackem? Ten tenhle týden tady nebude. A co ten Honza Čapek? Toho máme někde honit? On nás má taky vidět, že to dalo takové práce, že se ho ptáme? Říkal: „Dejte mi vědět.“

Hejdánek: Já na něj byl hrubej, ale to se nedá nic dělat, v poslední době ho nemůžu nechávat takhle rozpindávat. Jak ho ten Tomášek navrátil... no to je velký problém.

Jiný hlas: Já bych mohl v to úterý vlastně jenom do pěti, ale jinak středa, čtvrtek dopoledne až v pátek odpoledne. V úterý, ale až do pěti. No to nevadí, však uvidíme.

Hejdánek: Takže Miloše seženu, tamten týden, jak tebe zastihnu? My se uvidíme v pondělí a domluvíme se. Když na to zapomenu, musíš mi pak říct, jak bych tě chytil.

Jiný hlas: V pondělí jenom dopoledne, tak do dvou hodin.

Hejdánek: Dobře, uvidíme. Tak nesejdete se tenhle týden s Jackem, nebude nic.

Jiný hlas: Jack by měl přijít.

Hejdánek: No měl, když o tom neví. To se stane. Minulý týden nepřišel, nevím proč, jestli si pohlasoval... Hele, než půjdete pryč, ty jsi tohleto už dělal?

Jiný hlas: V širším jsem podepsal.

Hejdánek: Abyste nebyl dvakrát, to by tě museli vyškrtávat. Teď jsi to ty, dobře. Tady kartičky. Tady máš někde toho *Balibara*, toho *Spinozu*?

Jiný hlas: Jo, jo.

Hejdánek: Právě ho teď nečteš... budeš ho mít ještě? Bych si ho od tebe půjčil. Dočasně se mi hodí.

Jiný hlas: On ještě napsal tu knížku taky.

Hejdánek: Kterou? Jako taky o Spinozovi? Já myslel tu knížku...

Jiný hlas: Já jsem si odnesl *Svatého Pavla*.

Hejdánek: Ne Ježíše, ale od toho... Jo takhle, z těch těch knížek. Mám dojem, že je tady taky dvakrát. Musím se podívat. Mně se líbilo u toho Reska, mluvil pěkně, o něm dělal nějakou rekonstrukci. Bylo by instruktivní...